

Gerechtshof te Leeuwarden

Zaaknr. HV 200.113.338/01

Verweerschrift in appel

Geeft eerbiedig te kennen:

Het **OPENBAAR MINISTERIE**, voor wie optreedt XXX, advocaat-generaal te Den Haag, tevens (plaatsvervangend) advocaat-generaal te Leeuwarden, domicilie kiezende te Den Haag aan de Prins Clauslaan 60 (postbus 20302, 2500 EH Den Haag).

Appellanten te dezen zijn:

1. De bij rechterlijke uitspraak van de rechtbank te Assen van 27 juni 2012 ontbonden **VERENIGING MARTIJN**, voorheen statutair gevestigd te Hoogeveen, over welke als vereffenaar is benoemd mr. J.J. Reiziger, kantoor houdende aan de Zoom 2 (Postbus 300, 9405 PS) te Assen.
2. XXX, voormalig bestuurder van de (inmiddels ontbonden) Vereniging Martijn, wonende aan XXX.

Beide appellanten hebben domicilie gekozen ten kantore van mr. B.C. Swier.

Het openbaar ministerie zal om de hierna uiteen te zetten redenen uw hof verzoeken appellanten in hun hoger beroep niet-ontvankelijk te verklaren, althans de grieven van appellanten af te wijzen en de beschikking van de rechtbank strekkende tot verbodenverklaring en ontbinding van de Vereniging Martijn te bekrachtigen. Het openbaar ministerie handhaaft al hetgeen in eerste aanleg is gesteld en verzocht, en in het licht daarvan is aangevoerd. Het openbaar ministerie betwist daarnaast al hetgeen door appellanten wordt gesteld, voor zover niet uitdrukkelijk erkend.

1 Opzet van dit verweerschrift

Hieronder zal het openbaar ministerie in paragraaf 2 beknopt het procesverloop schetsen. Vervolgens zal het openbaar ministerie in paragraaf 3 aangeven dat en waarom appellanten niet-ontvankelijk zijn in hun hoger beroep. Slechts voor het geval uw hof dit ontvankelijkheidsverweer niet zou volgen, wordt tot inhoudelijke bespreking van het beroepschrift overgegaan. In dat verband zal in paragraaf 4 worden toegelicht waarom het openbaar ministerie een verzoek heeft gedaan tot ontbinding en verbodenverklaring van appellanten. Daarna zal in paragraaf 5 worden ingegaan op de toetsing aan het (juridische) beoordelingskader. In de paragrafen 6 en 7 zullen twee centrale bezwaren van appellanten

worden behandeld. De overige grieven van de appellanten zullen in paragraaf 8 aan de orde komen. Het verweerschrift eindigt met een (korte) conclusie in paragraaf 9. In het hierna volgende zullen appellanten ter wille van de leesbaarheid ook wel – in enkelvoud – worden aangeduid als “de Vereniging Martijn” of “de vereniging”.

2 **Procesverloop**

2.1 Bij verzoekschrift van 15 december 2011 heeft het openbaar ministerie de rechtbank Assen verzocht om bij – uitvoerbaar bij voorraad te verklaren – beschikking de Vereniging Martijn verboden te verklaren en te ontbinden, onder benoeming van een vereffenaar.

2.2 De vereniging heeft op 10 mei 2012 een verweerschrift ingediend, waarna de mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 16 mei 2012. Bij beschikking van 27 juni 2012 (zie ook *LJN* BW9477) heeft de rechtbank het verzoek toegewezen in die zin, dat de Vereniging Martijn verboden is verklaard en ontbonden, met benoeming van mr. J.J. Reiziger van Trip Advocaten & Notarissen te Assen tot vereffenaar en met benoeming van mr. A.M.A.M. Kager tot rechter-commissaris ten overstaan van wie de vereffenaar rekening en verantwoording van zijn beheer aflegt, een en ander onder uitvoerbaarverklaring bij voorraad van de beschikking.

2.3 Bij ter griffie van het gerechtshof Leeuwarden op 17 september 2012 ingekomen beroepschrift hebben (1) de ontbonden Vereniging Martijn en (2) de heer XXX, laatstelijk voorzitter van de vereniging, van deze beschikking hoger beroep ingesteld.

2.4 Het openbaar ministerie heeft tot en met 14 december 2012 de gelegenheid gekregen een verweerschrift in te dienen, en maakt hierbij van die gelegenheid gebruik.

3 **Ontvankelijkheid**

3.1 De Vereniging Martijn is als gezegd bij rechterlijke uitspraak van 27 juni 2012 ontbonden, welke beschikking uitvoerbaar bij voorraad is verklaard. De website *www.martijn.org* (hierna: de website) is diezelfde dag door vereffenaar mr. Reiziger “uit de lucht gehaald”. In het handelsregister is op 28 juni 2012 ook geregistreerd dat de rechtspersoon is ontbonden met ingang van 27 juni 2012, waarbij uitsluitend nog de gegevens van de vereffenaar staan vermeld (**bijlage**). De ontbinding brengt mee dat de rechtspersoon is opgehouden te bestaan, op welke consequentie de wet één uitzondering kent. Art. 2:19 lid 5 BW bepaalt immers:

“De rechtspersoon blijft na ontbinding voortbestaan *voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is*. (...)” (cursivering toegevoegd, a-g)

Dat betekent dat vereffenaar mr. Reiziger de vereniging *in liquidatie* nog in en buiten rechte zou kunnen vertegenwoordigen, voor zover dat tot vereffening van het vermogen van de

ontbonden vereniging nodig is. Of de vereffenaar namens de vereniging in liquidatie ook een rechtsmiddel kan instellen tegen de (verbodenverklaring en) ontbinding als zodanig – welke vraag het openbaar ministerie negatief beantwoordt, gezien de tekst en strekking van art. 2:19 lid 5 BW – kan in het midden blijven, omdat de vereffenaar dat in casu niet heeft gedaan.

3.2 Hoger beroep is ingesteld door mr B.C. Swier, namens appellant sub 1, de ontbonden Vereniging Martijn, welk hoger beroep niet de vereffening van het vermogen van de vereniging (in liquidatie) tot inzet heeft en waarbij de ontbonden vereniging niet is vertegenwoordigd door de vereffenaar (zo heeft deze het openbaar ministerie ook laten weten). Het is niet duidelijk wie wel namens de sedert 27 juni 2012 niet meer bestaande rechtspersoon opdracht tot het instellen van hoger beroep heeft gegeven aan advocaat mr. B.C. Swier. Mogelijk is deze opdracht verstrekt door voormalig bestuurder XXX. Deze XXX is echter sinds 27 juni 2012 van rechtswege geen bestuurder meer van de ontbonden rechtspersoon en kon dan ook niet meer namens die niet meer bestaande rechtspersoon opdracht tot het instellen van hoger beroep geven, net zo min overigens als de andere bestuurder die tot 27 juni 2012 in functie was.

3.3 Het moet er derhalve voor worden gehouden dat hoger beroep is ingesteld door/namens een niet meer bestaande rechtspersoon, waarbij bovendien – kennelijk – opdracht tot hoger beroep is gegeven door iemand die die ontbonden rechtspersoon niet meer kon vertegenwoordigen en derhalve ook niet meer bevoegd was om een rechtsmiddel in te stellen.

3.4 Vaste jurisprudentie van de Hoge Raad is dat alleen aan (levende resp. bestaande) natuurlijke en rechtspersonen de bevoegdheid toekomt om als partij in een burgerlijk geding op te treden.

Zie bijvoorbeeld:

- HR 25 november 1983, *NJ* 1984, 297 m.nt. W.H. Heemskerk, rov. 3.4;
- HR 27 juni 1987, *NJ* 1988, 898 m.nt. M. Scheltema, rov. 3.4.

Op deze regel heeft de Hoge Raad één uitzondering gemaakt, te weten in het geval toepassing van die regel zou leiden tot een niet aanvaardbaar gebrek aan rechtsbescherming.

Zie:

- HR 3 december 1993, *NJ* 1994, 375, rov. 3.3, betrekking hebbend op een medezeggenschapsraad.

3.5 In casu is naar de opvatting van het openbaar ministerie van zo'n niet aanvaardbaar gebrek aan rechtsbescherming geen sprake, allereerst niet omdat de ontbonden rechtspersoon geen entiteit is die zelfstandig functioneert en aan het maatschappelijk verkeer deelneemt maar toevallig rechtspersoonlijkheid mist, ten tweede niet omdat de wetgever in art. 2:19 lid 5 BW expliciet heeft aangegeven wat rechtens is als een rechtspersoon is ontbonden en ten

derde niet omdat de vereniging toegang tot de rechter heeft gehad. Ten aanzien van het derde argument verdient opmerking dat de Vereniging Martijn in de procedure voor de rechtbank Assen alles naar voren heeft kunnen brengen wat zij naar voren wilde brengen, en van die mogelijkheid met het indienen van een verweerschrift en met het voeren van een betoog ter zitting door haar advocaat ook ten volle gebruik heeft gemaakt.

3.6 Consequentie van de uitvoerbaarverklaring bij voorraad van de beschikking van de rechtbank Assen is weliswaar dat de vereniging met onmiddellijke ingang is opgehouden te bestaan en daarmee geen tweede feitelijke instantie tot haar beschikking heeft, maar dat impliceert nog niet een onaanvaardbaar gebrek aan rechtsbescherming. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft bij herhaling geoordeeld dat aan art. 6 EVRM geen recht op behandeling van een burgerlijke zaak in twee feitelijke instanties kan worden ontleend.

Zie bijvoorbeeld:

- EHRM 17 januari 1970, serie A, volume 11, nr. 2689/65 (*Delcourt / België*);
- EHRM 26 oktober 1984, *NJ* 1988, 744 m.nt. E.A. Alkema (*De Cubber / België*).

In gelijke zin de Hoge Raad, zie bijvoorbeeld:

- HR 24 april 1992, *NJ* 1992, 672 m.nt. P.A. Stein, rov. 3.5.

Aan art. 6 EVRM kan overigens evenmin een recht op beroep in cassatie worden ontleend:

Zie onder meer:

- F.J.H. Hovens, *Het civiele hoger beroep*, Deventer: Kluwer 2005, p. 21;
- P. Smits, *Artikel 6 EVRM en de civiele procedure*, Deventer: Kluwer 2008, p. 56-57

3.7 Het enkele gegeven dat de Vereniging Martijn bij het begin van deze procedure nog twee feitelijke instanties in het vooruitzicht had, maar door de uitvoerbaarverklaring bij voorraad van haar ontbinding niet meer, maakt dat niet anders. Allereerst is dat een consequentie die de vereniging onder ogen heeft gezien, zo volgt uit haar betoog bij de mondelinge behandeling ten overstaan van de rechtbank Assen op 16 mei 2012. Aan het proces-verbaal van die zitting wordt het volgende citaat ontleend:

“De Vereniging verzet zich tegen de uitvoerbaar verklaring bij voorraad. De Vereniging heeft dan geen mogelijkheid voor hoger beroep tegen de beslissing van de rechtbank.”

En ten tweede komt het vaker voor dat partijen in een civiele procedure aanvankelijk twee feitelijke instanties in het vooruitzicht hadden, maar uiteindelijk slechts in één feitelijke instantie een inhoudelijke behandeling krijgen.

Zie bijvoorbeeld:

- HR 16 april 1993, *NJ* 1993, 654, rov. 3.5;
- HR 1 februari 2002, *NJ* 2003, 655 m.nt. W.D.H. Asser, rov. 3.4;

- HR 11 december 2009, *NJ* 2010, 581 m.nt. H.J. Snijders, rov. 3.4.1.

De Hoge Raad heeft in al die uitspraken telkens aangegeven daar geen mouw aan te willen passen.

3.8 Ook appellant sub 2, voormalig bestuurder XXX, dient niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn hoger beroep. Indien voor de ontbonden vereniging zelf geen beroepsmogelijkheid meer openstaat, zoals hiervoor uiteen is gezet, kan dit niet alsnog door een bestuurder van de ontbonden rechtspersoon worden overgenomen of de procedure worden voortgezet. Deze XXX is immers sinds 27 juni 2012 van rechtswege geen bestuurder meer van de ontbonden rechtspersoon, en kan haar bijgevolg ook niet meer in rechte vertegenwoordigen. De hoedanigheid van voormalig bestuurder van de ontbonden vennootschap biedt onvoldoende grondslag om in deze procedure te kunnen worden ontvangen.

3.9 Uit hetgeen in 3.8 naar voren is gebracht vloeit derhalve voort dat XXX niet als 'vertegenwoordigend appellant' (dat wil zeggen: als handelend namens de vereniging) in zijn hoger beroep kan worden ontvangen. Maar ook als 'zelfstandig appellant' dient hij niet ontvankelijk te worden verklaard. Art. 2:20 BW biedt immers geen grond om hem in laatstbedoelde hoedanigheid in de onderhavige procedure toe te laten. In zijn algemeenheid geldt dat in een verzoekschriftprocedure de belangen van derden worden beschermd doordat ingevolge art. 282 Rv iedere belanghebbende in eerste aanleg dan wel – ingevolge artikel 362 Rv in verbinding met artikel 282 Rv – in hoger beroep een verweerschrift kan indienen en doordat ingevolge artikel 358 lid 2 Rv ook een in eerste aanleg niet verschenen belanghebbende hoger beroep kan instellen. In zoverre kan XXX zich beroepen op een zelfstandig appelrecht, mits hij kan worden aangemerkt als 'belanghebbende' zoals bedoeld in artikel 358 lid 2 Rv. De vraag wie als belanghebbende kan worden aangemerkt dient voor ieder type verzoekschriftprocedure uit de aard van de procedure en de daarmee verband houdende wetsbepaling te worden afgeleid.

Zie:

- Hof Leeuwarden 21 december 2005, *LJN* AU8675.

3.10 Het openbaar ministerie is van opvatting dat er in het kader van een verzoekschriftprocedure ex art. 2:20 lid 1 BW, gezien de aard van die procedure en het doel dat daarmee wordt nagestreefd, maar twee partijen kunnen zijn, te weten het openbaar ministerie en de rechtspersoon. Natuurlijke personen, of belanghebbenden, worden niet in die bepaling genoemd, en ook de wetsgeschiedenis biedt daarvoor geen ruimte, nu de procedure ex art. 2:20 BW is ingegeven vanuit het openbaar belang, en niet vanwege een particulier belang of een eigen belang van een natuurlijk persoon. Voorzover XXX een eigen of particulier belang heeft om in hoger beroep tegen de beschikking van de rechtbank op te komen, is dit in de onderhavige procedure bijgevolg niet relevant, en heeft de wetgever hiervoor ook geen ruimte willen bieden.

Zie:

- Parl. Gesch., Boek 2 BW, p. 171 e.v. en 1037.

3.11 Voor zover een eigen persoonlijk belang wel relevant kán zijn in een procedure als de onderhavige, geldt naar de mening van het openbaar ministerie het volgende. Het enkele gegeven dat XXX bestuurder van de Vereniging Martijn is geweest, brengt niet mee dat hij door de ontbinding van die vereniging zodanig in een *eigen* belang wordt getroffen dat hij in deze procedure behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang; XXX stelt ook niet dat sprake is van een hem persoonlijk betreffend belang, laat staan dat hij dat uitwerkt. XXX is in eerste aanleg niet als zelfstandige partij verschenen en heeft daartoe ook geen pogingen gedaan. Hij heeft ook geen bijzondere betrokkenheid bij de onderhavige procedure gesteld, anders dan dat hij als voormalig bestuurder namens de Vereniging Martijn mogelijk instructie zal hebben gegeven om verweer te voeren tegen het verzoek van het openbaar ministerie en namens de ontbonden vereniging mogelijk – maar in ieder geval onbevoegd – instructie tot het instellen van beroep zal hebben gegeven. Voorts moet hierbij in ogenschouw worden genomen dat XXX als natuurlijk persoon door de beschikking van de rechtbank op geen enkele wijze in zijn rechtspositie wordt geraakt of beknot. Hem komt nog steeds - op gelijke voet met iedere andere natuurlijk persoon en binnen de grenzen van de wet - het recht op vereniging en het recht op vrije meningsuiting toe.

3.12 Het vorenstaande brengt mee dat appellanten sub 1 en 2 niet kunnen worden ontvangen in hun hoger beroep. Slechts voor het geval uw hof dit ontvankelijkheidsverweer niet zou willen volgen, wordt het volgende naar voren gebracht.

4 Achtergrond: het verzoek van het openbaar ministerie tot ontbinding en verbodenverklaring van de vereniging

4.1 De vereniging is in verband met haar uitingen gedurende langere tijd door het openbaar ministerie gevolgd. Het openbaar ministerie heeft in 2011 een diepgaande feitelijke en juridische analyse naar die uitingen uitgevoerd. De aanleiding voor deze analyse was onder meer gelegen in de strafrechtelijke veroordelingen van (oud-)bestuursleden van de vereniging, uitingen van bestuursleden van de vereniging in de media en de inhoud van op de website van de vereniging aanwezig en voor eenieder vrij toegankelijk materiaal.

4.2 Een belangrijke activiteit van de vereniging bestond uit het in de lucht houden van de website. Op deze website stond een grote hoeveelheid bestanden. Het exacte aantal is vanwege technische beperkingen niet vast te stellen. Duidelijk is wel dat op 18 november 2011 het totale aantal op de website aanwezige bestanden (ruim) boven de 10.000 lag.

4.3 Bij het analyseren van de content van de website is een grote hoeveelheid materiaal aangetroffen dat betrekking heeft op seksuele contacten en relaties tussen vaak jonge

kinderen en volwassenen. Het aangetroffen materiaal is door het openbaar ministerie in zijn verzoekschrift onderverdeeld in de volgende categorieën: (i) kinderen als lustobject, (ii) het goedpraten van seksueel contact tussen volwassenen en kinderen, (iii) het verheerlijken van seksueel contact en seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen, (iv) het ridiculiseren van strafrechtelijke veroordelingen, en (v) overig. Bij wijze van voorbeeld is met betrekking tot elk van deze categorieën een aantal op de website aangetroffen documenten en/of afbeeldingen uitgedraaid en bij het verzoekschrift gevoegd. Daarnaast heeft het openbaar ministerie onder meer een DVD met de volledige content van de website per 18 november 2011 als productie aan de rechtbank overgelegd.

4.4 Ook andere publieke uitingen van en namens de vereniging zijn door het openbaar ministerie geanalyseerd. Deze uitingen kunnen eveneens onder de genoemde categorieën worden gebracht. Op grond van de uitingen moet worden geconcludeerd dat de vereniging actief en breed wilde uitdragen dat seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen niet alleen heel normaal zijn, maar door de betreffende kinderen vaak ook als prettig en waardevol worden ervaren en normaliter voor hen geen schadelijke gevolgen hebben.

4.5 De vereniging probeert in de onderhavige procedure de inhoud van het op haar website aangetroffen materiaal te vergoelijken, onder meer door te wijzen op onderdelen die minder expliciet van aard zijn. Het openbaar ministerie benadrukt echter dat er op de website zeer expliciet materiaal stond: onder meer schokkende teksten over seksuele omgang tussen volwassenen en vaak jonge kinderen en aanstootgevende afbeeldingen van kinderen in seksueel getinte poses. Het openbaar ministerie heeft bij zijn verzoekschrift verschillende voorbeelden van dit materiaal gevoegd.

4.6 De vereniging heeft bij oprichting een statutair doel geformuleerd, waarin expliciet het bevorderen van vrije (seksuele) oudere/jongere relaties en het bestrijden van wettelijke regels (die dat verbieden) wordt nagestreefd. Twee jaar later is dat statutaire doel aangepast tot het betrekkelijk nietszeggende "het bespreekbaar maken van en het streven naar acceptatie van oudere-jongere relaties."

4.7 Uit alle activiteiten en uit alle uitingen van de vereniging – op de website, in de publiciteit of anderszins – bleek echter, niettegenstaande de gemitigeerde formulering van haar statutaire doel, wat de vereniging werkelijk nastreefde c.q. waarin de kern van haar werkzaamheid bestond: zij verheerlijkte het kind als lust-/seksobject, zij verheerlijkte seksueel contact en seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen en zij praatte seksueel contact volwassenen en kinderen goed, waarbij zij bovendien nergens oog had voor de buitengewoon kwalijke gevolgen die seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen voor die kinderen (kunnen) hebben, laat staan dat uitdroeg.

4.8 Dit streven moest en moet worden geplaatst binnen een context van bestuursleden die strafrechtelijk veroordeeld zijn voor zedendelicten waarbij minderjarigen zijn betrokken. Hoewel dit veroordelingen zijn die telkens die bestuursleden individueel betreffen en op grond

van de huidige wetgeving de vereniging niet toegerekend konden/mochten worden, onderstreepten die veroordelingen nog eens de verwevenheid tussen de strafbare handelingen van de verantwoordelijken binnen de vereniging en de werkzaamheid van die vereniging. Die verwevenheid volgde ook nog eens uit het gegeven dat de vereniging vaak ernstige strafrechtelijke veroordelingen op dit terrein ridiculiseerde en nergens van het veroordeelde handelen afstand nam of daar anderszins haar afkeuring over uitsprak.

- 4.9 Aan het vorenstaande doet niet af dat op de website onder het kopje "Over Martijn" in een zinnetje een ieder werd aangeraden om zich aan de wet te houden en dat onder het kopje "Naslag" en vervolgens "Wetgeving" de art. 239-253 Sr stonden opgesomd, voorafgegaan door de mededeling dat iemand geen seksueel contact mag hebben met een kind. Deze uiterst zwakke waarschuwing – als het al een waarschuwing is – c.q. het effect daarvan wordt gelogenstraft door de vele overtredingen van juist die bepalingen, waaraan twee van de ten tijde van de indiening van het verzoekschrift zittende bestuursleden en elf voormalige bestuursleden van de vereniging zich schuldig hebben gemaakt. Daarbij komt nog dat het advies aan "een ieder" om zich aan de wet te houden onmiddellijk voorafgegaan werd door (onder meer) de mededeling dat de vereniging openstaat voor "lust", waarbij bedoeld wordt op lust binnen "kinderen-ouderen relaties".

5 Toetsing aan het juridische beoordelingskader

- 5.1 Uit de wet, de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie kunnen verschillende voorwaarden worden afgeleid voor een verbodenverklaring en ontbinding op de voet van art. 2:20 BW. Deze voorwaarden zullen hierna – in het verlengde van het inleidende verzoekschrift onder 12 - worden aangestipt.

Een als wezenlijk ervaren beginsel van ons rechtsstelsel in het geding

- 5.2 Volgens de parlementaire geschiedenis kunnen slechts handelingen die een inbreuk maken "op de algemeen aanvaarde grondvesten van ons rechtsstelsel" het verbod van een vereniging of andere rechtspersoon rechtvaardigen. Vermoedelijk in navolging van de wetsgeschiedenis (zie hierna het slot van 6.2) spreekt de Hoge Raad in zijn beschikking in de Hells Angels-zaak over "als wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtsstelsel".

Zie:

- HR 26 juni 2009, *NJ* 2009, 396 m.nt. P. van Schilfgaarde, rov. 3.3.

- 5.3 Het openbaar ministerie is van opvatting dat de (overheidstaak tot de) bescherming van de seksuele integriteit van kinderen zonder meer één van de meest wezenlijke beginselen van ons rechtsstelsel vormt. De overheidsopdracht tot (het tegengaan van seksueel misbruik als specifieke) bescherming van de seksuele integriteit van kinderen kan worden gezien als een bijzondere verschijningsvorm van de naleving, door de overheid, van bepalingen zoals art. 24 IVBPR (recht van een minderjarige op adequate overheidsbescherming) en zoals art. 3

EVRM (verbod op vernederende behandeling), art. 5 EVRM (recht op vrijheid en veiligheid) en art. 11 Grondwet (recht op onaantastbaarheid van het lichaam).

Daadwerkelijke en ernstige aantasting van dat beginsel

5.4 De Hoge Raad geeft in de genoemde Hells Angels-beschikking (*NJ* 2009, 396, r.o. 3.3) ook aan dat verbodenverklaring dient te worden gezien als "een noodzakelijke maatregel om gedragingen te voorkomen *die een daadwerkelijke en ernstige aantasting vormen* van als wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtsstelsel en die onze samenleving ontwrichten of kunnen ontwrichten" (cursivering toegevoegd door OM).

5.5 Het openbaar ministerie is van opvatting dat met het zo stelselmatig afschilderen van het kind als seks-/lustobject, het zo stelselmatig goedpraten van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, het zo verheerlijken van seksueel contact en seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen en het zo (proberen te) normaliseren van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, als de vereniging deed, sprake is van een daadwerkelijke en ernstige aantasting van de seksuele integriteit van kinderen en daarmee van het als wezenlijk ervaren rechtsbeginsel dat tot bescherming van die integriteit strekt. Gezien die stelselmatigheid kan zonder meer worden gesproken van een werkzaamheid die is geworden "tot een schakel in de werkwijze" van de rechtspersoon.

Ontwrichtende werking op de samenleving

5.6 Deze aantasting zou, indien op grote schaal toegepast, onze samenleving kunnen ontwrichten. Voor alle duidelijkheid: niet vereist is dat een dergelijke aantasting de samenleving (al) daadwerkelijk ontwricht, met andere woorden, niet is vereist dat een rechtspersoon die als wezenlijk ervaren beginselen (stelselmatig) aantast c.q. probeert aan te tasten eerst verboden kan worden verklaard en ontbonden als c.q. vanaf het moment dat die aantasting tot ontwrichting heeft geleid. Illustratief daarbij is een voorbeeld uit de parlementaire geschiedenis:

"Ten slotte behoren als strijdig met de openbare orde en de goede zeden te worden aangemerkt (...) een mensonterend streven zoals het in de literatuur gegeven voorbeeld van een pleidooi om het doden van bepaalde volksgroepen straffeloos te maken. Al deze voorbeelden hebben gemeen dat zij een aantasting inhouden van de als wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtsstelsel die, indien op grote schaal toegepast, ontwrichtend zou blijken voor de samenleving."

Kamerstukken II 1984/85, 17 476, nrs. 5-7, p. 9-10.

5.7 Bij dit voorbeeld heeft de wetgever niet als voorwaarde gesteld dat een dergelijk pleidooi in de samenleving ook weerklank vindt, laat staan dat de rechtspersoon eerst zou kunnen worden verboden en ontbonden verklaard als het pleidooi van die rechtspersoon tot het daadwerkelijk doden van mensen uit bepaalde volksgroepen zou leiden. Het gaat erom dat

de aantasting, *indien op grote schaal toegepast*, ontwrichtend zou blijken voor de samenleving.

- 5.8 Het gaat er dus om of de voortzetting en *navolging* van een werkzaamheid in strijd met de openbare orde in een democratische rechtsstaat wel of niet kan worden geduld op straffe van ontwrichting, daargelaten of die navolging ook feitelijk plaatsvindt. In het onderhavige geval kan van dit dulden geen sprake zijn, juist vanwege het ontwrichtende effect dat navolging van de werkzaamheid van de vereniging zou (kunnen) hebben.

Een uiterst geval waarin het grondrecht van vereniging en vergadering dient te wijken

- 5.9 Het openbaar ministerie realiseert zich terdege dat het verboden verklaren en ontbinden van een rechtspersoon een ernstige inbreuk vormt op het grondrecht van vereniging en vergadering. Dat grondrecht is echter aan beperkingen onderworpen, welke bij wet zijn voorzien (art. 2:20 BW), en welke in een democratische samenleving noodzakelijk zijn voor de bescherming van de goede zeden en voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. In dit geval is die inbreuk – op die gronden – zonder meer gerechtvaardigd.

6 Strafbaarheid geen voorwaarde voor verbodenverklaring en ontbinding

- 6.1 De vereniging betoogt op verschillende plaatsen in haar beroepschrift dat alleen strafbare handelingen aanleiding kunnen geven tot een verbodenverklaring op de voet van art. 2:20 BW. Dit standpunt, waarop de **grievens 1 en 5** zijn gestoeld, vindt geen steun in de wetsgeschiedenis en/of de jurisprudentie. Het openbaar ministerie bestrijdt dit standpunt dan ook.

- 6.2 In de wetsgeschiedenis van art. 2:20 BW wordt uitgelegd welke inbreuk op de openbare orde de wetgever op het oog heeft:

“Slechts handelingen die inbreuk maken op de algemeen aanvaarde grondvesten van ons rechtstelsel, kunnen het verbod van een vereniging of andere rechtspersoon rechtvaardigen: ongerechtvaardigde aantasting van de vrijheid van anderen of van de menselijke waardigheid. Gebruik van geweld of bedreiging daarmee tegen het openbare gezag of tegen degenen met wier opvattingen men het, al dan niet op goede gronden, oneens is, valt eronder, evenals rassendiscriminatie en andere verboden discriminatie. Evenzo het heulen met een mogendheid waarvan valt te verwachten dat zij een geboden kans om ons volk te onderdrukken zou grijpen, het weerstreven van onherroepelijke rechterlijke uitspraken of onrechtmatige benadeling van anderen als middel om het bestaan van de rechtspersoon te rekken. Het stelselmatig niet afdragen van premies en frauderen valt daaronder. Ten slotte behoren als strijdig met de openbare orde en de goede zeden te worden aangemerkt uitlatingen zoals het aanzetten tot haat en uitingen die verboden discriminatie inhouden of een mensonterend streven zoals het in de literatuur gegeven voorbeeld van een pleidooi om het doden van bepaalde volksgroepen straffeloos te maken. Al

deze voorbeelden hebben gemeen dat zij een aantasting inhouden van de als wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtsstelsel die, indien op grote schaal toegepast, ontwrichtend zou blijken voor de samenleving.”

Kamerstukken II 1984/85, 17 476, nrs. 5-7, p. 3.

- 6.3 In dit citaat komt duidelijk naar voren wat het criterium volgens de wetgever is en behoort te zijn: er dient sprake te zijn van handelingen die inbreuk maken op de algemeen aanvaarde grondvesten van ons rechtsstelsel. Strafbaarheid van deze handelingen wordt niet als voorwaarde gesteld. Uit de gegeven voorbeelden kan worden afgeleid dat het ook niet de impliciete bedoeling van de wetgever was strafbaarheid als voorwaarde te stellen. Een aantal van de genoemde voorbeelden – het weerstreven van een onherroepelijke rechterlijke uitspraak, onrechtmatige benadeling van anderen om het bestaan van de rechtspersoon te rekken, een mensonterend streven – valt ook niet onder het bereik van de strafwet.
- 6.4 In het beroepschrift wordt nog gewezen op (een deel van) rechtsoverweging 3.6 van de Hoge Raad in de genoemde Hells Angels-beschikking (*NJ 2009, 396*):
- “Het hof is daarom tot de slotsom gekomen (in rov. 31) dat de gewraakte feiten en omstandigheden betreffende de werkzaamheid van de stichting en de vereniging, voor zover zij zijn komen vast te staan, voor een deel wel kunnen worden aangemerkt als maatschappelijk ongewenst gedrag en mogelijk ook als strafbare feiten, maar niet als een zodanig ernstige inbreuk op de openbare orde dat een verbodenverklaring en ontbinding van een of beide rechtspersonen gerechtvaardigd is. Anders gezegd is naar het oordeel van het hof niet gebleken van een werkzaamheid waarvan de ongestoorde voortzetting en navolging in een democratische rechtsstaat niet kan worden geduld op straffe van ontwrichting, en daarom is voor de ingrijpende maatregel van verbodenverklaring en ontbinding van de rechtspersonen van de Harlinger Hells Angels geen plaats.”
- 6.5 In deze overweging onderschrijft de Hoge Raad de opvatting van het hof Leeuwarden dat de in die zaak vastgestelde feiten en omstandigheden deels kunnen worden aangemerkt als maatschappelijk ongewenst gedrag en mogelijk ook als strafbare feiten, maar niet als een zodanig ernstige inbreuk op de openbare orde dat een verbodenverklaring en ontbinding noodzakelijk moet worden geacht. Het openbaar ministerie kan niet volgen dat en waarom aan deze overweging zou moeten worden ontleend dat volgens de Hoge Raad alleen strafbare handelingen aan de basis kunnen liggen van een verbodenverklaring en ontbinding ex art. 2:20 BW.
- 6.6 De vereniging voert nog aan dat ontwrichting van de samenleving niet denkbaar is – en bijgevolg ook geen verbodenverklaring en ontbinding ex art. 2:20 BW – als er geen sprake is van strafbare handelingen.
- 6.7 Het openbaar ministerie is van opvatting dat de onderhavige zaak bij uitstek laat zien dat ook handelingen die op zichzelf niet onder het bereik van de strafwet vallen een

ontwrichtende werking op de samenleving kunnen hebben. Dit handelen – de werkzaamheid van de vereniging – betreft het streven naar, het goedpraten en verheerlijken van seksuele contacten met kinderen, hetgeen een aantasting inhoudt van de als wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtsstelsel, namelijk het fundamentele recht van kinderen op bescherming van hun lichamelijke en seksuele integriteit. Indien dit streven naar, het goedpraten en verheerlijken van seksuele contacten met kinderen op grote schaal zou worden toegepast, zou dit ontwrichtend blijken voor de samenleving. Daartoe wijst het openbaar ministerie op de ernstige schade die kinderen kunnen oplopen door seksueel contact met volwassenen.

6.8 Er is veelvuldig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de effecten die seksueel contact met een volwassene kan hebben op een kind. In publicaties over deze onderzoeken komt een sterke relatie naar voren tussen het seksuele contact en de vaak zware (psychische) problemen die de betrokken kinderen in hun verdere leven ervaren. Geconcludeerd wordt onder meer dat er een relatie bestaat tussen seksueel misbruik tijdens de kindertijd en:

- a) het vertonen van symptomen van angst, depressie, nachtmerries en grensoverschrijdend gedrag;
- b) een gestoorde seksuele ontwikkeling;
- c) het ontwikkelen van ernstige persoonlijkheidsstoornissen;
- d) het zelf als volwassene plegen van seksuele delicten met kinderen;
- e) het ontwikkelen van een posttraumatische stressstoornis.

6.9 Wat betreft de schadelijke effecten van seksuele relaties of handelingen tussen volwassenen en kinderen kan onder meer naar de volgende rapportages worden verwezen:

- M.H. Nagtegaal, *Gerapporteerde problemen van slachtoffers van seksueel misbruik in de kindertijd. Een meta-review (cahier 2012-6)*, Den Haag: WODC 2012.
- *Eerste rapport kinderporno van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen*, Den Haag: BNRM 2011.

6.10 Zie hierover ook het aan de rechtbank overgelegde requisitoir van het openbaar ministerie, alinea's 24-27. Zie voorts over seksueel misbruik van kinderen:

- W. Deetman e.a., *Seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms Katholieke Kerk (rapport commissie-Deetman)*, Amsterdam: Balans 2011.
- R. Samson e.a., *Omringd door zorg, toch niet veilig (rapport commissie-Samson, deel 1)*, Amsterdam: Boom 2012.

6.11 Op grond van de ook in het verzoekschrift onder 9 beschreven en onderbouwde effecten stelt het openbaar ministerie vast dat het door de vereniging vergoelijkte en verheerlijkte seksuele contact tussen volwassenen en kinderen niet alleen een inbreuk vormt op de seksuele integriteit van die kinderen, maar daarnaast een vaak verwoestend effect kan hebben op hun verdere levens. Het lijdt in dit licht geen twijfel dat navolging van de werkzaamheid van de vereniging de samenleving kan ontwrichten.

6.12 Overigens maakt het openbaar ministerie hierbij de expliciete kanttekening dat, ofschoon het streven naar, het goedpraten en verheerlijken van seksuele contacten met kinderen op zichzelf niet onder het bereik van de *huidige* strafwet lijkt te kunnen worden gebracht, datgene wat de vereniging nástreeft en verheerlijkt, te weten seksuele contacten met kinderen, wel degelijk strafbaar is gesteld in onze zedenwetgeving.

6.13 De in het beroepschrift aangevoerde omstandigheid dat een deel van het op de website aangetroffen materiaal jaren geleden is gepubliceerd en gedurende die jaren de samenleving niet heeft ontwricht, kan hieraan niet afdoen. Deze omstandigheid staat er immers niet aan in de weg dat navolging van de algehele werkzaamheid van de vereniging, welke werkzaamheid mede kan worden afgeleid uit de content van de website maar ook van andere meer recente uitingen, tot een dergelijke maatschappelijke ontwrichting zou kunnen leiden.

6.14 De grieven 1 en 5 falen.

7 Vrijheid van vereniging en vergadering

7.1 In het beroepschrift wordt in **grief 16** betoogd dat de beschikking van de rechtbank in strijd is met art. 8 van de Grondwet (vrijheid van vereniging) en de art. 10 lid 2 (recht van vrije meningsuiting) en 11 (recht van vergadering) EVRM.

7.2 Bij de beantwoording van de vraag of een rechtspersoon op de voet van art. 2:20 BW zou moeten worden ontbonden en verboden verklaard geldt – gelet op de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie – als uitgangspunt dat de in de art. 8 en 11 EVRM gewaarborgde vrijheid van vereniging en vergadering een grondbeginsel van de democratische rechtsstaat is, en dat het verbieden van een rechtspersoon een ernstige inbreuk op dit grondrecht betekent waaraan slechts in het uiterste geval mag worden toegekomen.

7.3 Het grondrecht van vrijheid van vereniging, en daarmee samenhangend het grondrecht van de vrijheid van meningsuiting, waarborgen dat burgers zich kunnen verenigen op de grondslag van levensbeschouwelijke overtuigingen, en in het kader van die vereniging die overtuigingen kunnen uitdragen. Deze grondrechten zijn niet onbepaald, er mag praktische uitvoering aan worden gegeven met inachtneming van de grenzen die hieraan worden gesteld door middel van wetten en verdragen.

7.4 Tegenover het recht van vrijheid van vereniging, en in dit geval daarvan afgeleid de vrijheid van meningsuiting (zie hierna onder 7.6), staan de fundamentele rechten van het kind. In het inleidende verzoekschrift zijn in de onderdelen 10.1 tot en met 10.17 de internationale en nationale ontwikkelingen weergegeven met betrekking tot de bescherming van de lichamelijke en seksuele integriteit van kinderen. Een aanvulling daarop vormen de alinea's 33 tot en met 37 van het requisitoir van het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie handhaaft hetgeen aldaar is aangevoerd, gesteld en toegelicht.

7.5 De rechtbank heeft in haar beschikking de fundamentele rechten van de vereniging op vrijheid van vereniging en vrijheid van meningsuiting in de omstandigheden van het geval afgewogen tegen de vrijheden en rechten van het kind, en dan in het bijzonder het recht op bescherming van zijn of haar lichamelijke en/of seksuele integriteit. De rechtbank heeft met juistheid geoordeeld dat in dit geval de rechten van het kind zwaarder dienen te wegen en daarom voorrang dienen te krijgen boven de genoemde rechten en vrijheden van de vereniging.

7.6 Het openbaar ministerie merkt voorts op dat in casu vooral het grondrecht van vrijheid van vereniging aan de orde is. Het grondrecht op vrijheid van meningsuiting speelt een beperktere rol, nu een verbodenverklaring en ontbinding van de vereniging op zichzelf de individuele leden niet zelfstandig in hun vrijheid van meningsuiting beperkt. Relativering van de beperking van het grondrecht op vrije meningsuiting die met de ontbinding van de rechtspersoon plaatsvindt, is derhalve op zijn plaats.

7.7 Voorts dient het beroep van de vereniging op de art. 10 lid 2 en 11 EVRM te worden gerelativeerd met het oog op de aard en inhoud van de in het beroepschrift in dit kader aangehaalde jurisprudentie. De vereniging beroept zich op de volgende uitspraken:

- Rb. Den Haag 15 maart 2005, *LJN AT0303*;
- Rb. Amsterdam 23 juni 2011, *LJN BQ9001*;
- EHRM 29 maart 2005, nummer 75955/01 (*Sokolowski / Polen*);
- EHRM 13 februari 2003, *NJ 2005, 73 (Refah Partisi / Turkije)*.

7.8 In deze nationale en internationale jurisprudentie betreffen het telkens gevallen waarin het gaat om politieke partijen of (uitingen van) politici. De vereniging Martijn is geen politieke partij en heeft evenmin aangegeven een dergelijke status te ambiëren. De vereniging beroept zich niet op een politiek(e) aard, karakter of doelstelling, en kan zich daar ook niet op beroepen, zodat een rechtvaardiging daarin niet gevonden kan worden. Maar zelfs al zou de vereniging Martijn dat wél zijn, dan geldt evenzeer dat het recht op vereniging en het recht op vrije meningsuiting niet onbegrensd is.

7.9 In de preambule van het EVRM en de uitleg die daaraan wordt gegeven, volgt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen het waarborgen van grondrechten ter effectuering van een 'effective political democracy' en grondrechten die daaruit voortspuiten. In de preambule is het als volgt verwoord:

"The Governments signatory hereto (...)
Reaffirming their profound belief in those Fundamental Freedoms which are the foundation of justice and peace in the world and are best maintained on the one hand by an effective political democracy and on the other by a common understanding and observance of the Human Rights on which they depend; (...)"

7.10 In de recente uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 10 juli 2012 (*NJ* 2012, 478 m.nt.E.A. Alkema) in de zaak SGP tegen Nederland overweegt het Hof hieromtrent:

“70. As the Court has stated many times in its case-law, not only is democracy a fundamental feature of the European public order but the Convention was designed to promote and maintain the ideals and values of a democratic society. Democracy, the Court has stressed, is the only political model contemplated in the Convention and the only one compatible with it. By virtue of the wording of the second paragraph of Article 11, and likewise of Articles 8, 9 and 10 of the Convention, the only necessity capable of justifying an interference with any of the rights enshrined in those Articles is one that may claim to spring from a ‘democratic society’ (...).”

7.11 Ook aan de uitoefening van deze rechten door politieke partijen mogen eisen worden gesteld:

“71. The Court has also held that a political party may, under the Convention, pursue its political aims on two conditions: firstly, the means used to those ends must be legal and democratic; secondly, the changes proposed must themselves be compatible with fundamental democratic principles (...). Provided that it satisfies these conditions, a political party animated by the moral values imposed by a religion cannot be regarded as intrinsically inimical to the fundamental principles of democracy, as set forth in the Convention (...).”

7.12 Het EHRM vervolgt dat de realisatie van het in die zaak spelende recht van gelijkheid tussen mannen en vrouwen een belangrijk doel is van de Lidstaten, wat betekent dat zwaarwegende redenen naar voren moeten worden gebracht voor het maken van onderscheid tussen de beiden seksen.

“72. Turning to the present matter, the Court reiterates that the advancement of the equality of the sexes is today a major goal in the member States of the Council of Europe. This means that very weighty reasons would have to be advanced before a difference of treatment on the ground of sex could be regarded as compatible with the Convention (...).

73. Moreover, the Court has held that nowadays the advancement of the equality of the sexes in the member States of the Council of Europe prevents the State from lending its support to views of the man’s role as primordial and the woman’s as secondary (...).”

Het EHRM besluit vervolgens aldus:

“77. The Supreme Court, in paragraphs 4.5.1 to 4.5.5 of its judgment, concluded from Article 7 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and from Articles 2 and 25 of the International Covenant on Civil and Political Rights taken together that the SGP’s position is unacceptable regardless of the deeply-held religious conviction on which it is based (see paragraph 49 above).

For its part, and having regard to the Preamble to the Convention and the case-law cited in paragraphs 70, 71 and 72 above, the Court takes the view that in terms of the Convention the same conclusion flows naturally from Article 3 of Protocol No. 1 taken together with Article 14.”

7.13 Uit de geciteerde overwegingen volgt derhalve dat zelfs ten aanzien van *politieke* partijen – ofschoon zij bij uitstek zijn gebaseerd op democratische beginselen - grenzen kunnen worden gesteld aan de uitoefening van aan hen toekomende fundamentele rechten, en dan in het bijzonder daar waar grondrechten van anderen in het geding zijn. Politieke opvattingen of een politieke statuur van de vereniging die daarmee in strijd zijnde opvattingen uitdraagt, kunnen niet in alle gevallen dienen ter rechtvaardiging, hoe belangrijk politiek-democratische beginselen ook moeten worden geacht. In de aangehaalde uitspraak werden de religieuze overtuigingen van de SGP ondergeschikt geacht aan het streven naar het uitbannen van de discriminatie van vrouwen.

7.14 Aangezien de bescherming van de lichamelijke en seksuele integriteit van kinderen evenzeer een belangrijk doel van de Lidstaten is, dienen zeer zwaarwegende redenen naar voren te worden gebracht voordat het streven van de vereniging – een streven naar het mogelijk maken van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen – als verenigbaar zou kunnen worden beschouwd met het EVRM en met internationale maatstaven. Deze zwaarwegende redenen zijn door de vereniging niet (ook niet in het beroepschrift) gesteld en deze zijn ook niet gebleken. Zo is niet relevant of doorslaggevend:

- wat in de statuten of doelomschrijving staat vermeld (grief 2);
- of sprake is van een transparante werkwijze (grief 3);
- dat op de website van de Vereniging Martijn vermeld werd dat men zich aan de wet moet houden (grief 2);
- of in casu een strafrechtelijke aangifte is gedaan door een kind of diens ouders of dat op grond van een aangifte tegen de Vereniging Martijn daadwerkelijk geen strafrechtelijke vervolging is gevolgd (grief 3);
- of daadwerkelijk gebleken is dat een kind als gevolg van de werkzaamheden van de Vereniging Martijn is misbruikt of dat 'enig recht' van 'enig kind' daadwerkelijk geschonden is (grief 3).

7.15 Zo overwoog het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak SGP tegen Nederland (*NJ* 2012, 478) voorts – zakelijk weergegeven – dat het weinig verschil maakt dat de ontkenning van een fundamenteel politiek recht uitsluitend op grond van geslacht niet expliciet is vastgelegd in de statuten en reglementen van de partij, nu dit standpunt publiekelijk wordt uitgedragen en in de praktijk wordt gevolgd. Ook in deze zaak lag geen aangifte aan de klacht ten grondslag, noch had een vrouw te kennen gegeven van het passief kiesrecht gebruik te willen maken:

“75. No woman has expressed the wish to stand for election as a candidate for the applicant party. However, the Court does not consider this decisive.

76. The issue in the present case is the applicant party's position, restated in the present proceedings before the Court, that women should not be allowed to stand for elected office in general representative bodies of the State on its own lists of candidates. It makes little difference whether or not the denial of a fundamental political right based solely on gender is stated explicitly in the applicant party's by-laws or in any other of the applicant party's internal documents, given that it is publicly espoused and followed in practice.

77. The Supreme Court, in paragraphs 4.5.1 to 4.5.5 of its judgment, concluded from Article 7 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and from Articles 2 and 25 of the International Covenant on Civil and Political Rights taken together that the SGP's position is unacceptable regardless of the deeply-held religious conviction on which it is based (...). For its part, and having regard to the Preamble to the Convention and the case-law cited in paragraphs 70, 71 and 72 above, the Court takes the view that in terms of the Convention the same conclusion flows naturally from Article 3 of Protocol No. 1 taken together with Article 14.

78. That said, the Court must refrain from stating any view as to what, if anything, the respondent Government should do to put a stop to the present situation. The Court cannot dictate action in a decision on admissibility; it is, in any case, an issue well outside the scope of the present application.(...)"

7.16 De vereniging voert voorts aan dat het verbod van de vereniging niet voldoet aan de eisen van een dringende sociale noodzaak, de eis van proportionaliteit en dat er door de autoriteiten onvoldoende redenen gegeven zijn om de beperking van de grondrechten van de vereniging te rechtvaardigen. Het openbaar ministerie bestrijdt dit.

7.17 In het requisitoir van het openbaar ministerie in eerste aanleg is reeds ingegaan op de noodzakelijkheid van de verbodenverklaring en ontbinding, alsmede op de toets van proportionaliteit en subsidiariteit. Daarbij is een antwoord gegeven op de vraag welke rechten en belangen dienen te prevaleren, het recht van vereniging en daaraan verwant de vrijheid van meningsuiting, of de in de Grondwet en internationale verdragen verankerde rechten van het kind en de verplichtingen van de Staat om de lichamelijke en geestelijke integriteit van kinderen te beschermen tegen seksueel misbruik en seksuele uitbuiting.

7.18 Een beperking op een grondrecht is toegestaan indien "die in een democratische samenleving noodzakelijk (...) [is] in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, voor de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen" (aldus de standaardformulering uit de tweede leden van de artikelen 8 tot en met 11 EVRM). Deze beperkingsbevoegdheid is aldus mede ontleend aan het 'openbare orde'-begrip. Hiervoor is reeds uiteen gezet dat en waarom het openbaar ministerie meent dat de werkzaamheid van de vereniging in strijd is met de openbare orde.

7.19 Voorts geldt dat de rechten en belangen van het kind bij een belangenafweging niet gemakkelijk opzij kunnen worden gezet voor rechten en vrijheden van volwassenen, zeker niet als hun handelen schadelijk is of zou kunnen zijn voor het kind. De rechten van kinderen zijn zowel nationaal als internationaal erkend als *fundamentele waarden*. Seksueel handelen jegens kinderen vormt een ernstige inbreuk op deze fundamentele waarden. Kinderen dienen beschermd te worden tegen seksueel handelen jegens hen door volwassenen. Seksueel kindermisbruik raakt intrinsiek de fundamenten van onze samenleving. De werkzaamheid van de Vereniging Martijn vormt een aantasting van een van de als meest wezenlijk ervaren beginselen van ons rechtstelsel, welke aantasting, indien op grote schaal toegepast, ontwrichtend zal blijken voor de samenleving. Gelet op de in het geding zijnde belangen en rechten, zoals deze hiervoor zijn weergegeven, is de verbodenverklaring en ontbinding proportioneel.

7.20 Het verbod van seksueel misbruik en de (internationale) verplichting voor de Staat om kinderen tegen seksueel misbruik te beschermen zijn opgenomen in diverse verdragen en zijn zodanig geformuleerd dat de Verdragsstaten daarop geen beperkingen mogen aanbrengen. Dit laatste is wel het geval bij het recht op vereniging en het (in casu daarop geënte) recht van vrijheid van meningsuiting (vgl. art. 7 lid 1 Grondwet, art. 10 lid 2 EVRM en art. 19 lid 3 IVBPR). Ofschoon dit verschil op zichzelf niet doorslaggevend is, moet het wel worden meegenomen in de afweging van de over en weer in het geding zijnde rechten en belangen.

7.21 Door het openbaar ministerie zijn hiermee redenen gegeven die voldoende zwaar wegen voor de onderhavige verbodsactie. Daarbij moet voorts worden opgemerkt dat aan de beslissing om een verzoek tot verbodenverklaring en ontbinding van de Vereniging Martijn in te dienen een zorgvuldig besluitvormingsproces is vooraf gegaan. Naast een grondige analyse van de feiten en recent verschenen rapporten, zijn alle betrokken belangen tegen elkaar afgewogen. De belangen van het kind, het algemeen maatschappelijk belang en het belang van de Vereniging Martijn. Deze belangenafweging heeft plaatsgevonden binnen een complex juridisch kader. In het requisitoir (in het bijzonder de alinea's 2-8) is het openbaar ministerie ingegaan op deze belangenafweging en op de achtergrond en de redenen voor het indienen van een verzoek tot verbodenverklaring en ontbinding. Het openbaar ministerie kan de vereniging niet volgen in haar stelling dat het besluitvormingsproces niet grondig en/of zorgvuldig is geweest.

7.22 Het beroep op de in het beroepschrift genoemde grond- en mensenrechten moet worden afgewezen. Grief 16 faalt.

Internationale verplichtingen

7.23 **Grief 17** richt zich op de overweging van de rechtbank dat de Nederlandse rechtsstaat vanuit internationaalrechtelijk perspectief voor een inbreuk op de seksuele integriteit van kinderen geen ruimte behoort te bieden. Volgens de vereniging is deze

overweging onbegrijpelijk nu er geen enkele verdragsverplichting kan worden aangewezen die dwingt tot een verbod van de vereniging.

7.24 De grief is gebaseerd op een verkeerde lezing van de beschikking van de rechtbank op dit punt. De door de vereniging gewraakte overweging houdt immers niet in dat de Nederlandse Staat (vertegenwoordigd door het openbaar ministerie) vanuit internationaalrechtelijk perspectief gehouden is een verbodenverklaring van een rechtspersoon te vorderen, maar enkel dat de Nederlandse *rechtsstaat* vanuit internationaal perspectief geen ruimte behoort te bieden voor de door de vereniging gemaakte inbreuk op de seksuele integriteit van kinderen.

7.25 Uit hetgeen ten aanzien van de internationale verplichtingen en de door het openbaar ministerie in zijn inleidende verzoekschrift onder 10 en zijn requisitoir onder 33-37 is aangevoerd, vloeit voort dat op de Staat jegens zijn burgers de verplichting rust te verzekeren dat kinderen worden beschermd in hun lichamelijke en seksuele integriteit, temeer daar waar deze daarin worden bedreigd. Hierin wordt de Staat geen beleidsvrijheid gelaten. De aangevallen overweging van de rechtbank is dan ook volkomen juist.

7.26 Een andere vraag is *op welke wijze* kan of behoort te worden opgetreden tegen een rechtspersoon waarvan de werkzaamheid een ernstige inbreuk maakt op binnen onze samenleving geldende fundamentele waarden die zien op de rechten van kinderen op bescherming van hun seksuele integriteit.

7.27 Bij de beantwoording van deze vraag heeft de Staat – binnen de wettelijke grenzen – een zekere mate van vrijheid met betrekking tot de vraag welk instrument daartoe dient te worden ingezet. Het civielrechtelijk instrument van art. 2:20 BW maakt een expliciet onderdeel uit van de aanwezige opties.

7.28 Het Verdrag van Lanzarote strekt zich niet alleen uit tot natuurlijke personen maar ingevolge art. 26 ook tot rechtspersonen. In de memorie van toelichting bij de Rijkswet ter goedkeuring van dit verdrag wordt wat betreft de maatregelen tegen rechtspersonen expliciet gewezen op art. 2:20 BW, indien het gaat om rechtspersonen waarvan de werkzaamheid of het doel in strijd is met de openbare orde. Bijgevolg is de verbodenverklaring en ontbinding van rechtspersonen, zoals geregeld in art. 2:20 BW en zoals toegepast in de onderhavige procedure, door de wetgever uitdrukkelijk aangewezen als instrument om uitvoering te geven aan het Verdrag van Lanzarote.

7.29 Grief 17 faalt.

8 De overige grieven van de vereniging

Inleidende opmerking

- 8.1 Het openbaar ministerie merkt op dat de vereniging zich in haar grieven richt op een beperkt deel van het materiaal dat de basis vormt voor de beschikking van de rechtbank. Zij beperkt zich tot de teksten en de afbeeldingen die het openbaar ministerie heeft uitgedraaid en als producties bij het verzoekschrift heeft gevoegd. Zoals hiervóór onder 4.2 al opgemerkt, stonden op 18 november 2011 meer dan 10.000 bestanden op de website van de vereniging. Vanuit praktische overwegingen heeft het openbaar ministerie zich bij zijn analyse beperkt tot een selectie van deze bestanden. De geselecteerde bestanden – teksten en afbeeldingen – zijn uitgedraaid en als producties bij het verzoekschrift gevoegd.
- 8.2 Kennelijk gaat de vereniging ervan uit dat de rechtbank haar oordeel uitsluitend op deze producties heeft gebaseerd. Die aanname is echter niet juist. Naast de genoemde uitdraaien heeft het openbaar ministerie een DVD met de volledige content van de website van de vereniging per 18 november 2011 bij zijn verzoekschrift gevoegd. De rechtbank heeft haar beschikking dus kunnen baseren op deze volledige content, en heeft dat blijkens haar beschikking ook gedaan. Zij overweegt immers dat zij (onder meer) acht heeft geslagen op (rechtsoverweging 2.8): “de informatie die de Vereniging Martijn op webpagina’s van haar website *www.martijn.org* geeft of kort voor het moment van indiening van het inleidende verzoekschrift in een daaraan voorafgaande langere periode van tijd heeft gegeven.”
- 8.3 De grieven van de vereniging zullen hierna worden besproken aan de hand van de onderwerpen die daarin centraal staan.

Het streven van de vereniging

- 8.4 In haar beroepschrift bestrijdt de vereniging in de **grievens 2, 3 en 4** dat zij voor haar leden nastreeft om seksueel contact met kinderen te kunnen hebben. Ter onderbouwing voert zij aan dat de rechtbank het begrip “kind” niet definieert, dat de rechtbank niet duidelijk maakt wat het standpunt van de vereniging is over seksueel contact met kinderen en dat een streven naar wetwijziging nimmer een inbreuk op de Nederlandse rechtsorde kan opleveren (grief 2). Voorts stelt de vereniging dat de rechtbank in haar beschikking het (causale) verband tussen enerzijds het verheerlijken van seksueel contact en/of het vormen van een subcultuur waarbij seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen als normaal en acceptabel gelden en anderzijds daadwerkelijke seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen ten onrechte onbesproken laat (grievens 3 en 4).
- 8.5 Rechtsoverweging 2.14 van de beschikking van de rechtbank luidt als volgt:

“De rechtbank oordeelt dat de werkzaamheid van de Vereniging Martijn, gezien vanuit de onderlinge samenhang en het onderlinge verband van het op de webpagina’s van haar website aangeboden materiaal en haar opvattingen zoals haar bestuursleden die openbaar maken, er blijk van geeft dat de Vereniging Martijn voor haar leden *nastreeft* om seksueel contact te kunnen hebben met kinderen en de Vereniging Martijn *daartoe* dat seksuele contact verheerlijkt en voorstelt als iets wat normaal en acceptabel is of zou moeten zijn. Het is dat streven dat een ernstige

inbreuk vormt op de geldende fundamentele waarden binnen onze samenleving en daarom indruist tegen onze rechtsorde. De Vereniging Martijn creëert of draagt daarmee bij aan het bestaan van een subcultuur waarbinnen seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen als normaal en acceptabel gelden. Daarmee tast de Vereniging Martijn de rechten van kinderen aan. De bescherming van de seksuele integriteit van kinderen vormt onmiskenbaar één van de meest wezenlijke beginselen van onze rechtsorde. De Nederlandse rechtsstaat behoort bovendien vanuit internationaal rechtelijk perspectief voor die inbreuk geen ruimte te bieden.”

- 8.6 De rechtbank heeft het streven van de vereniging afgeleid uit “de onderlinge samenhang en het onderlinge verband van het op de webpagina’s van haar website aangeboden materiaal en haar opvattingen zoals haar bestuursleden die openbaar maken”. In haar beschikking geeft de rechtbank voorts duidelijk aan wat dit materiaal en deze opvattingen inhouden.
- 8.7 Tegen deze achtergrond kan het oordeel van de rechtbank dat de vereniging er voor haar leden naar streeft seksueel contact met kinderen te kunnen hebben de toets der kritiek zonder meer doorstaan. Dat de vereniging dit streven niet in een meer of minder officieel standpunt heeft neergelegd maakt dat niet anders. Zoals hiervóór onder 4.6 en 4.7 is benadrukt, impliceert die enkele omstandigheid niet dat het genoemde streven dús niet kan bestaan, en evenmin dat dit streven niet uit het samenstel van uitingen van en door de vereniging kan worden afgeleid. De rechtbank heeft zich terecht laten leiden door het feitelijk functioneren van de vereniging. De werkzaamheden in de praktijk zeggen veel meer over het (werkelijke) streven van de vereniging dan de wijze waarop de vereniging haar streven zelf omschrijft.
- 8.8 Waar de rechtbank overweegt dat de vereniging voor haar leden nastreeft om seksueel contact met kinderen te kunnen hebben, doelt zij duidelijk niet (enkel) op een streven naar verandering van de zedelijkheidswetgeving. Onder meer gelet op al haar uitingen op de website en in de media, krijgt het streven van de vereniging op allerlei manieren, en in een veel bredere context, vorm. De enkele stelling dat een streven naar wetswijziging geen inbreuk op de Nederlandse rechtsorde vormt, kan daar dus niet aan afdoen.
- 8.9 Dat de rechtbank, zoals in het beroepschrift wordt betoogd, het causale verband tussen het verheerlijken van seksueel contact met kinderen en het daadwerkelijk hebben van dat contact onbesproken laat, maakt haar oordeel nog niet onjuist. Zoals het openbaar ministerie ook in zijn inleidende verzoekschrift heeft aangegeven (onderdeel 12.3), heeft de wetgever niet als voorwaarde gesteld dat een streven eerst strijdig met de openbare orde zou kunnen worden geoordeeld ingeval dat streven in de samenleving weerklank vindt. Hieruit volgt dat de rechtbank het streven van de vereniging in strijd met de openbare orde heeft kunnen achten zonder in te gaan op het verband tussen dat streven en daadwerkelijk misbruik van kinderen.

8.10 Het gaat erom of de voortzetting en de navolging van een werkzaamheid in strijd met de openbare orde in een democratische rechtsstaat wel of niet kan worden geduld op straffe van ontwrichting, daargelaten of die navolging ook daadwerkelijk plaatsvindt. In het inleidende verzoekschrift wordt in dit kader onder 12.3 nog gewezen op het in de parlementaire geschiedenis bij art. 2:20 BW genoemde voorbeeld van het streven/het pleidooi om het doden van bepaalde bevolkingsgroepen straffeloos te maken; zie ook hiervóór onder 5.6-5.8.

8.11 De rechtbank behoefde in dit licht evenmin in te gaan op het verband tussen het vormen van een subcultuur waarbij seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen als normaal en acceptabel gelden en daadwerkelijke schendingen van de seksuele integriteit van kinderen, noch behoefde de rechtbank daartoe een definitie van het begrip subcultuur te geven.

8.12 De grieven 2, 3 en 4 moeten worden verworpen.

De categorisatie van het door het openbaar ministerie aangetroffen materiaal

8.13 In de **grievens 6, 7, 8 en 12** keert de vereniging zich tegen de rechtsoverwegingen 2.11 en 2.12 van de beschikking van de rechtbank.

8.14 Deze overwegingen van de rechtbank luiden als volgt:

"2.11. Het Openbaar Ministerie heeft in zijn verzoekschrift het op de webpagina's van de website www.martijn.org aangetroffen materiaal gerubriceerd en gecategoriseerd. Die categorisatie onderschrijft de rechtbank. Met het Openbaar Ministerie is de rechtbank van oordeel dat uit die categorisatie blijkt dat de Vereniging Martijn op de webpagina's van haar website uitdraagt dat:

(i) kinderen een lustobject zijn. Dit blijkt uit op de webpagina's van de website aangeboden materiaal dat geen andere bedoeling kan hebben dan om seksueel te prikkelen. Daartoe worden op de webpagina's afbeeldingen aangeboden van kinderen in uitdagende en seksueel getinte poses en worden op webpagina's teksten gepubliceerd waarin een expliciete beschrijving van seksueel contact tussen volwassenen en kinderen wordt gegeven;

(ii) met seksueel contact tussen volwassenen en kinderen niets mis is. In artikelen wordt in dit verband de stelling betrokken dat juist door het niet toestaan van seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen, kinderen schade wordt berokkend. In artikelen wordt verder naar voren gebracht dat kinderen seksueel contact met kinderen willen, dat kinderen dat seksuele contact daarom opzoeken en dat kinderen eigenlijk wensen dat hun ouders dat seksuele contact zouden toejuichen;

(iii) seksueel contact tussen volwassenen en kinderen verheerlijkt moet worden. Daartoe worden beschrijvingen gegeven van hoe fijn en prachtig seksuele contacten en relaties voor niet alleen de volwassene maar ook voor het kind zijn;

(iv) strafrechtelijke veroordelingen voor zedenmisdrijven met kinderen bespottelijk zijn;

(v) seksueel contact tussen volwassenen en kinderen heel "natuurlijk" is, kinderen dat seksuele contact opzoeken, wensen en prettig vinden en seksueel contact en het fabriceren van kinderporno voor kinderen niet schadelijk hoeft te zijn.

2.12. De Vereniging Martijn weerspreekt niet de aldus te categoriseren uitingen op de webpagina's van haar website. Zij voert daartegen aan dat haar website een nieuwsarchief is dat talloze, duizenden, citaten omvat en dat zij daarmee een specifiek beeld schetst over hoe anders er door veel mensen in de jaren tachtig van de vorige eeuw geschreven en gedacht werd over seksualiteit tussen volwassenen en kinderen, dat daarom publicatie van een en ander niet plaatsvindt ter seksuele prikkeling of om seks met jongeren goed te praten en dat aan de Vereniging Martijn niet denkbeelden van weleer mogen worden toegerekend."

- 8.15 Het openbaar ministerie kan zich vinden in de overwegingen van de rechtbank.
- 8.16 De vereniging geeft aan het niet eens te zijn met de categorisering van de op haar website aangetroffen teksten en afbeeldingen, maar geeft ook in appel niet aan op welke wijze deze inhoud volgens haar dan wel zou kunnen worden gerubriceerd en gecategoriseerd. Gelet op de aard en inhoud van het aangetroffen materiaal is – ongeacht de categorisering – duidelijk dat blijkt wordt gegeven van het streven van de vereniging naar het in onze samenleving mogelijk maken van seksuele contacten en relaties tussen volwassenen en kinderen. Het feit dat voor de presentatie is gekozen voor een categorisering van de informatie doet aan de (mogelijkheid van een volledige) inhoudelijke toets van het onderliggend materiaal niet af.
- 8.17 Grief 6 is gericht tegen de overweging van de rechtbank dat de vereniging niet heeft weersproken dat haar website "aldus te categoriseren uitingen" bevat. In haar beroepschrift wijst de vereniging op een drietal onderdelen van haar in eerste aanleg ingediende verweerschrift. Uit deze onderdelen zou moeten blijken dat de bestreden overweging van de rechtbank onjuist is.
- 8.18 In haar bij de rechtbank ingediende verweerschrift gaat de vereniging in op verschillende aspecten en achtergronden van het verzoekschrift van het openbaar ministerie. Aan bod komen onder meer het doel van de vereniging, de geschiedenis van het door het openbaar ministerie verrichte onderzoek en het recht van vrije meningsuiting. De aanwezigheid van uitingen die kunnen worden gecategoriseerd op de wijze als door het openbaar ministerie in zijn verzoekschrift aangegeven, welke categorisatie de rechtbank in haar beschikking onderschrijft, wordt in het verweerschrift echter nergens expliciet en ondubbelzinnig weersproken.

- 8.19 Ook de in grief 6 aangehaalde onderdelen van het verweerschrift houden niet een dergelijke expliciete en ondubbelzinnige betwisting in. Die onderdelen zien immers niet op de aanwezigheid van "aldus te categoriseren uitingen", maar op de vraag of de vereniging al dan niet stelselmatig seksueel contact tussen volwassenen en kinderen goedpraat (eerste citaat) en op de motieven van de vereniging voor het plaatsen van het materiaal op haar website (tweede en derde citaat).
- 8.20 In grief 7 keert de vereniging zich tegen de overweging van de rechtbank dat uit de categorisatie blijkt dat de vereniging uitdraagt dat seks met kinderen natuurlijk is en dat de fabricage van kinderporno niet schadelijk is voor kinderen.
- 8.21 Deze grief dient te falen. Vooropgesteld dient te worden dat de rechtbank met de woorden "dat uit de categorisatie blijkt dat de Vereniging Martijn (...) uitdraagt dat (...)" vanzelfsprekend niet bedoeld zal hebben dat hetgeen wordt uitgedragen rechtstreeks en alleen uit de enkele categorisatie blijkt. Zij zal, integendeel, met de zojuist geciteerde passage tot uitdrukking hebben willen brengen dat ook naar haar oordeel elk van de door het openbaar ministerie onderscheiden categorieën voldoende 'gevuuld' is met voorbeelden die de categorisering als zodanig rechtvaardigen. Dat de vereniging uitdraagt dat seks met kinderen natuurlijk is volgt dus volgens de rechtbank niet uit het feit dat er een categorie met dat opschrift is (r.o. 2.11 sub v) maar is ongetwijfeld door haar afgeleid uit voorbeelden uit die bewuste categorie, zoals de als productie 9 bij het verzoekschrift van het openbaar ministerie gevoegde teksten. Ter onderbouwing volgen enkele korte citaten:

(Artikel "Hyperactieve kinderen: tekort aan seks?")

"Seks is een natuurlijke drift die zich al vanaf zeer jonge leeftijd ontwikkelt. Deze drift onderdrukken – in een ook nog voor volwassenen overgeseksualiseerde maatschappij – is ongezond. En kinderen verbieden te experimenteren of hier een strafbaarstelling aan te hangen die hen voor de rest van het leven stigmatiseert is crimineel. Gezonde pedofiele relaties stukmaken en kinderen verbieden hierin hun eigen keuzes te maken is crimineel. Maar om te stellen dat alles zich wel oplost door meer kinderseks te introduceren – dat is merkwaardig. Seks is niet het alternatief voor opvoeding en begeleiding, seks hoort er een onderdeel van te zijn.(...)"

(Artikel "Ouders over pedofielen")

"Ik ben een moeder van twee jongens van 11 en 15 jaar (...)" Enkele jaren geleden raakten de jongens (toen 8 en 12 jaar) bevriend met 'n jongeman, die, wat mij later duidelijk werd pedofiel was. Ik kan niet anders zeggen dat ik de dag prijs dat ze hem leerden kennen. Via die vriend kwamen ze uiteraard ook in aanraking met andere pedofielen en is hun én mijn vriendenkring aardig uitgebreid. (...) Terug naar mijn ervaringen met de vrienden. Ik heb eigenlijk alleen maar goede ervaringen. (...) Ook je relatie met het kind wordt beter als je begrip toont voor zo'n liefde voor die ander en er niet jalours op bent, want ik geloof dat dáár voor veel ouders de kneep zit. (...) Ook de liefde op seksueel gebied valt goed te begrijpen. Als je veel van elkaar houdt (en daar hoort toch ook het lichaam bij), dan wil je het elkaar toch ook op dat gebied naar de zin maken. Als het kind daar geen behoefte aan heeft dan zegt hij dat wel óf aan de vriend óf aan de ouder(s), maar dan moet de relatie ouder(s) – vriend – kind

natuurlijk wel goed en open zijn. Daarom is het ook zo belangrijk dat je vanaf 't begin af aan eerlijk bent tegen elkaar."

8.22 Op de website was een ruime hoeveelheid teksten geplaatst waarin wordt uitgedragen dat kinderen seksueel contact met volwassenen opzoeken, wensen en prettig vinden. Dit bestrijdt de vereniging ook niet. Daarnaast waren op de website verschillende teksten te vinden over de strafrechtelijke zedelijkheidswetgeving en de daarbij geldende leeftijdsgrenzen. Onder meer de strafbaarstelling met betrekking tot kinderporno wordt in die teksten kritisch beschouwd. Uit een en ander heeft de rechtbank kunnen afleiden dat de vereniging op haar website (ook) uitdroeg dat de fabricage van kinderporno voor kinderen niet schadelijk hoeft te zijn.

8.23 Dat de vereniging uitdraagt dat strafrechtelijke veroordelingen voor zedenmisdrijven met kinderen bespottelijk zijn, heeft de rechtbank kunnen ontlenen aan het door het openbaar ministerie als productie 11 bij het verzoekschrift gevoegde materiaal. Daarbij gaat het immers om teksten waarin personen die (kennelijk) zijn veroordeeld wegens zedenmisdrijven met één of meer minderjarigen uitgebreid en geromantiseerd uit de doeken doen hoe prettig het contact met minderjarige slachtoffers (jonge kinderen) verliep en hoe vervelend en onnodig het optreden van politie en justitie was. Ook grief 8 moet daarom worden verworpen.

8.24 In grief 12 wordt betoogd dat de door het openbaar ministerie aangebrachte categorisatie rechtens niet bruikbaar is omdat het openbaar ministerie criteria heeft gehanteerd die niet gedefinieerd en subjectief zijn.

8.25 Om een beeld te geven van de inhoud van de website, heeft het openbaar ministerie een beperkt aantal van de grote hoeveelheid op de website van de vereniging aanwezige teksten uitgedraaid en als producties bij het verzoekschrift gevoegd. Bij deze teksten is telkens een voorblad gevoegd waarop zeer beknopt de inhoud wordt weergegeven en voorts wordt vermeld hoe deze inhoud kan worden opgevat.

Het artikel met de titel "We werden echte vrienden" bevat bijvoorbeeld een expliciete beschrijving van contacten tussen een sportleider en een kind uit een tehuis: "Mijn piemeltje wipte telkens tegen hem aan zonder dat ik er iets aan kon doen, en m'n huidje schoof helemaal naar beneden. Mijn hand leek wel vanzelf naar beneden te gaan, beetje voor beetje, over zijn borst en buik tot tussen zijn benen. Als hij nu maar niet wakker wordt, dan doe ik maar of ik al slaap. Héél voorzichtig voelde ik aan zijn piemel maar die was slap en zijn balletjes waren toch wel groot en lekker warm was het daar. Maar toen ik zo aan het kriebelen was kwam hij met beetjes bij hem omhoog staan, recht vooruit en als ik er aan voelde wipte hij ook, net als bij mij." Et cetera. Bij deze tekst is een voorblad gevoegd met de opmerking "Hoog bah-gehalte, vrij expliciete beschrijving van seks".

8.26 De rechtbank heeft de bedoelde opmerkingen/kwalificaties niet in haar beschikking overgenomen. Reeds daarom valt niet in te zien hoe de grief tot vernietiging van die

beschikking zou kunnen leiden. De vereniging maakt dit in haar beroepschrift ook niet duidelijk.

8.27 Het openbaar ministerie bestrijdt overigens dat het zich bij de beoordeling van de content van de website van de vereniging niet – in de als producties bij het verzoekschrift gevoegde documentatie – zou mogen bedienen van termen die noodzakelijkerwijs een subjectief karakter hebben. Volledig objectieve termen bestaan in dit verband simpelweg niet. Daar komt bij dat de vereniging alle gelegenheid had en heeft de bedoelde kwalificaties inhoudelijk te betwisten, en ook van deze mogelijkheid gebruik maakt.

8.28 De grieven 6, 7, 8 en 12 zijn ongegrond.

Het op de website aangetroffen materiaal, de bedoeling om seksueel te prikkelen en de beelden op televisie en internet

8.29 Ook in de **grieven 10, 11 en 13** keert de vereniging zich tegen (onder meer) de hiervóór onder 8.14 weergegeven overwegingen van de rechtbank. De grieven 10 en 11 betreffen de door het openbaar ministerie uitgedraaide en als producties bij het verzoekschrift gevoegde teksten die zijn aangetroffen op de website van de vereniging. In grief 13 staan de door het openbaar ministerie als productie bij het verzoekschrift gevoegde afbeeldingen centraal, welke afbeeldingen eveneens afkomstig zijn van de website van de vereniging.

8.30 De vereniging wijst erop dat niet alle door het openbaar ministerie uitgedraaide en als producties bij het verzoekschrift gevoegde teksten passages bevatten over seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen. Daarnaast kan volgens de vereniging uit de omstandigheid dat sommige van de teksten wel een dergelijke seksuele inhoud hebben nog niet worden afgeleid dat de schrijver van die teksten de lezers seksueel wilde prikkelen of dat de reden voor publicatie (van de oorspronkelijke uitgever) was gelegen in deze seksuele prikkeling.

8.31 Dat niet alle op de website aangetroffen teksten expliciete seksuele passages bevatten doet aan het oordeel van de rechtbank niet af. De rechtbank overweegt dat immers ook niet. Zij overweegt enkel dat "uit op de webpagina's aangeboden materiaal dat geen andere bedoeling kan hebben om seksueel te prikkelen" blijkt dat de vereniging op haar website uitdraagt dat kinderen een lustobject zijn en dat daartoe op de webpagina's afbeeldingen worden aangeboden van kinderen in uitdagende en seksueel getinte poses en op de webpagina's voorts teksten worden gepubliceerd waarin een expliciete beschrijving wordt gegeven van seksueel contact tussen volwassenen en kinderen. De stelling dat niet alle teksten een expliciete beschrijving van seksueel contact bevatten geeft eerder steun aan deze overweging dan dat daaraan afbreuk wordt gedaan.

8.32 De grieven moeten ook worden verworpen voor zover deze betrekking hebben op de motieven van de schrijver en de (oorspronkelijke) uitgever van de door de rechtbank bedoelde

teksten met een expliciete seksuele inhoud en op het motief van de vereniging om deze artikelen – soms jaren later – op haar website te plaatsen.

- 8.33 Op de website van de vereniging stonden zeer expliciete teksten over seksueel contact tussen (jonge) kinderen en volwassenen en daarnaast afbeeldingen van kinderen in seksueel getinte poses. Het oordeel van de rechtbank dat dit materiaal bedoeld is om seksueel te prikkelen is zonder meer begrijpelijk. Nogal theoretische stellingen over de mogelijke motieven van de schrijvers en/of de uitgevers van dit materiaal kunnen daaraan op geen enkele manier afdoen.

Een van de voorbeelden van een artikel dat - gelet op de inhoud - bedoeld is ter seksuele prikkeling is het artikel met de titel "Dialogo". Onderwerp van dit artikel is een jongetje dat zijn leraar verleidt. Het artikel eindigt met expliciete en schokkende beschrijvingen, zoals: "Is dat nu zaad meester? Het proeft een beetje zout. Dat is zaad Nathan, dat heb jij ook, maar ik denk dat het er bij jou nog niet uitkomt. Ik vond het wel prettig toen u op mijn piemel zoog, meester, en ook toen u zo'n beetje in mijn billen beet, meester". Et cetera. Van dit type teksten zijn verschillende aan de website van de vereniging ontleende voorbeelden te geven.

- 8.34 De vereniging voert in haar beroepschrift nog aan dat de enige reden om het bedoelde seksueel expliciete materiaal op haar website op te nemen lag in de archivering van dat materiaal. De vereniging had met de plaatsing van het materiaal in ieder geval niet de bedoeling seksueel te prikkelen.

- 8.35 De vereniging heeft in eerste aanleg een soortgelijk verweer gevoerd. Naar aanleiding van dit verweer overweegt de rechtbank in haar beschikking als volgt:

"2.12. De Vereniging Martijn weersprekt niet haar aldus te categoriseren uitingen op de webpagina's van haar website. Zij voert daartegen aan dat haar website een nieuwsarchief is dat talloze, duizenden, citaten omvat en dat zij daarmee een specifiek beeld schetst over hoe anders er door veel mensen in de jaren tachtig van de vorige eeuw geschreven en gedacht werd over seksualiteit tussen volwassenen en kinderen, dat daarom publicatie van een en ander niet plaatsvindt ter seksuele prikkeling of om seks met jongeren goed te praten en dat aan de Vereniging Martijn niet denkbeelden van weleer mogen worden toegerekend.

2.13. Hieruit en ook wat de Vereniging Martijn overigens tot haar verweer aanvoert, begrijpt de rechtbank dat het verweer er mede toe strekt tot een nuancering te komen van het door het Openbaar Ministerie geschetste beeld van de Vereniging Martijn en haar werkzaamheid. De nuancering die de Vereniging Martijn beoogt aan te brengen, wordt door de rechtbank, mede in het licht van publieke uitingen van haar huidige voorzitter, aldus begrepen dat de Vereniging Martijn niet méér wil uitdragen dan dat een kind het plezierig kan vinden om seksueel contact te hebben met een volwassene en dat een kind dat contact zelf kan willen. De rechtbank begrijpt verder dat de Vereniging Martijn ook wil uitdragen dat een kind en een volwassene ruimte moeten kunnen krijgen om een relatie op te bouwen die zich óók

mag ontwikkelen tot een seksuele relatie, zolang een kind maar de vrijheid heeft zich uit die relatie terug te trekken en er alleen maar handelingen plaatsvinden die in overeenstemming zijn met de ontwikkelingen van het kind.”

2.14. De rechtbank oordeelt dat de werkzaamheid van de Vereniging Martijn, gezien vanuit de onderlinge samenhang en het onderlinge verband van het op de webpagina's van haar website aangeboden materiaal en haar opvattingen zoals haar bestuursleden die openbaar maken, er blijk van geeft dat de Vereniging Martijn voor haar leden *nastreeft* om seksueel contact te kunnen hebben met kinderen en de Vereniging Martijn *daartoe* dat seksuele contact verheerlijkt en voorstelt als iets wat normaal en acceptabel is of zou moeten zijn. Het is dat streven dat een ernstige inbreuk vormt op de geldende fundamentele waarden binnen onze samenleving en daarom indruist tegen onze rechtsorde. De Vereniging Martijn creëert of draagt daarmee bij aan het bestaan van een subcultuur waarbinnen seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen als normaal en acceptabel gelden. Daarmee tast de Vereniging Martijn de rechten van kinderen aan. De bescherming van de seksuele integriteit van kinderen vormt onmiskenbaar één van de meest wezenlijke beginselen van onze rechtsorde. De Nederlandse rechtsstaat behoort bovendien vanuit internationaal rechtelijk perspectief voor die inbreuk geen ruimte te bieden.

2.15. De nuancering die de Vereniging ten aanzien van haar werkzaamheid kennelijk wil aanbrengen, doet hieraan niet af. (...)

8.36 In haar beroepschrift stelt de vereniging dat zij enkel streeft naar archivering en geschiedschrijving van maatschappelijke opvattingen over seksueel contact tussen volwassenen en kinderen door de jaren heen (grief 11). De vereniging laat na deze stelling te onderbouwen. Uit de content van de website noch uit uitingen van de vereniging is een dergelijke streven naar archivering of geschiedschrijving of een dergelijke doelstelling af te leiden.

8.37 Het thans door de vereniging geschetste beeld, dat de rechtbank terecht niet heeft overgenomen, is bovendien niet geloofwaardig, al was het maar omdat de vereniging de gestelde archief functie ook had kunnen uitoefenen door alle teksten en afbeeldingen in afgesloten archiefkasten te verzamelen of deze te plaatsen op een besloten of enkel voor leden toegankelijke website. Het 24 uur per dag openlijk voor eenieder – ook niet-leden – aanbieden van dit materiaal op haar website is met de door de vereniging gestelde archief functie in tegenspraak.

8.38 De rechtbank heeft de content van de website en de verschillende publieke uitingen van de bestuursleden van de vereniging in onderlinge samenhang en onderling verband beschouwd en heeft op grond van die beschouwing geoordeeld dat de vereniging voor haar leden nastreeft om seksueel contact te kunnen hebben met kinderen en daartoe dat seksuele contact verheerlijkt en voorstelt als iets wat normaal en acceptabel is of zou moeten zijn. Gelet op de inhoud van het op de website aangetroffen materiaal en de inhoud van de publieke uitingen van de toenmalige bestuursleden kan het openbaar ministerie dit oordeel volledig onderschrijven.

- 8.39 In **grief 14** betoogt de vereniging dat het openbaar ministerie in zijn inleidende verzoekschrift onder 7.5 een verkeerde weergave heeft gegeven van de inhoud van de aldaar genoemde televisieprogramma's en videoboodschappen (op Youtube). Daarom hadden deze "meningen" niet mogen worden meegewogen door de rechtbank, terwijl de rechtbank volgens de vereniging voorts ten onrechte geen acht heeft geslagen op een verweer van deze strekking.
- 8.40 Voor zover de vereniging daarmee heeft bedoeld te stellen of als uitgangspunt neemt dat het openbaar ministerie in het genoemde onderdeel van zijn verzoekschrift citaten geeft uit de betreffende televisieprogramma's en videoboodschappen, mist het feitelijke grondslag. De inhoud van de programma's en boodschappen wordt geparafraseerd: de inhoud wordt samengevat en zakelijk weergegeven. Het openbaar ministerie meent dat deze weergave de strekking van de betreffende citaten en boodschappen volledig kan dragen.
- 8.41 Ten overvloedige merkt het openbaar ministerie op dat de betreffende programma's en boodschappen op een DVD zijn geplaatst en in die vorm als bijlage bij het verzoekschrift zijn gevoegd. De rechtbank heeft dus kennis kunnen nemen van de volledige inhoud van de televisieprogramma's en videoboodschappen en heeft haar beoordeling daar zonder meer aan kunnen ontleen.
- 8.42 De grieven 10, 11, 13 en 14 falen.

Werkzaamheid en toerekenen

- 8.43 Met betrekking tot de toerekening van de werkzaamheid aan de vereniging overweegt de rechtbank in haar beschikking als volgt:
- "2.7. Het Openbaar Ministerie legt aan zijn verzoek uiteenlopende feiten en omstandigheden ten grondslag. Voor wat betreft het vaststellen van de werkzaamheid van de Vereniging Martijn in de zin van art. 2:20 BW slaat de rechtbank uitsluitend acht op de werkzaamheid van de Vereniging Martijn die voor een ieder kenbaar is of kan zijn geweest. Al wat het Openbaar Ministerie stelt en aanvoert ten aanzien van individuele bestuursleden en hun strafrechtelijke verleden wordt daarom niet in de beoordeling betrokken. De rechtbank zal evenmin acht slaan op uitingen van derden op het forum van de website van de Vereniging Martijn."
- 2.8. Voor het vaststellen van de werkzaamheid van de Vereniging Martijn slaat de rechtbank in de eerste plaats acht op de informatie die de Vereniging Martijn op webpagina's van haar website *www.martijn.org* geeft of tot kort voor het moment van indiening van het inleidende verzoekschrift in een daaraan voorafgaande lange periode van tijd heeft gegeven.
- 2.9. De rechtbank slaat in de tweede plaats acht op uitingen van de Vereniging Martijn in andere media. Die uitingen betreffen interviews die bestuursleden hebben

gegeven of andere publicitaire middelen die zij hebben gebruikt, bijvoorbeeld het plaatsen van videoblog's op de website *www.youtube.com*.

2.10. De rechtbank betreft het een en ander in de beoordeling, omdat de uitingen op de webpagina's van de website *www.martijn.org* en datgene wat de bestuursleden namens de Vereniging Martijn openbaar maken, daden zijn van de Vereniging Martijn dan wel de woorden zijn die zij schrijft of die zij spreekt. Het betreft daarom de werkzaamheid van de Vereniging Martijn. Ten aanzien van de interviews en/of andere publieke uitingen van bestuursleden zoals die door het Openbaar Ministerie aan het verzoek ten grondslag zijn gelegd, overweegt de rechtbank dat deze uitingen aan de Vereniging Martijn mogen worden toegerekend als de bestuursleden zich laten interviewen in hun hoedanigheid van bestuurslid en/of zij zich, bijvoorbeeld in videoblog's, uiten namens de Vereniging Martijn."

8.44

In de wetsgeschiedenis is de werkzaamheid als volgt omschreven:

"Het woord werkzaamheid is in zijn gewone betekenis gebruikt en omvat dus de daden die de rechtspersoon stelt en de woorden die hij spreekt en schrijft, ongeacht op welke wijze blijkt dat die zijn gesteld, gesproken of geschreven in het kader van de organisatie met rechtspersoonlijkheid. Daartoe behoren de middelen waarmee hij zijn doel nastreeft, maar ook bij voorbeeld het stelselmatig niet afdragen van premies. De enkele overtreding van een of meer verboden stempelt een rechtspersoon nog niet tot ongeoorloofd. Dergelijke overtredingen moeten zijn geworden tot een schakel in de werkwijze om als werkzaamheid te worden aangemerkt en bovendien zo ernstig zijn, dat die werkzaamheid binnen de termen van artikel 15 [vernummerd tot artikel 20] valt."

Kamerstukken II 1984/85, 17 476, nrs. 5-7, p. 9-10.

8.45

In **grief 15** betoogt de vereniging dat: (i) de rechtbank met betrekking tot de toerekening een onbekend criterium heeft toegepast, (ii) de overwegingen van de rechtbank hieromtrent inconsistent en te summier zijn, (iii) toerekening alleen aan de hand van strafrechtelijke maatstaven kan plaatsvinden en (iv) de aan de vereniging toegerekende handelingen onvoldoende stelselmatig zijn om als werkzaamheid te kunnen worden aangemerkt.

8.46

De overwegingen van de rechtbank over de toerekening van de werkzaamheid aan de vereniging zijn glashelder. De rechtbank overweegt dat de informatie die de vereniging op haar website heeft gezet aan haar mag worden toegerekend. Publieke uitingen van bestuursleden kunnen volgens de rechtbank eveneens aan de vereniging worden toegerekend voor zover deze bestuursleden zich laten interviewen in hun hoedanigheid van bestuurslid of zich uiten namens de vereniging. Deze overwegingen sluiten naadloos aan bij de geciteerde wetsgeschiedenis. Het gaat immers om daden van de vereniging dan wel woorden die de vereniging spreekt of schrijft. Dat de rechtbank een onbekend criterium zou hebben toegepast kan het openbaar ministerie niet volgen.

- 8.47 Gelet op haar hiervóór weergegeven overwegingen gaat ook de stelling dat de rechtbank “nauwelijks aandacht [heeft] besteed[t] aan de vraag wanneer een handeling of uiting aan de Vereniging kan worden toegerekend” niet op. Daarbij merkt het openbaar ministerie op dat het ook niet de taak van de rechtbank was om in algemene zin vast te stellen in hoeverre handelingen of uitingen aan de rechtspersoon kunnen worden toegerekend. De rechtbank heeft zich terecht geoordeeld dat de voorliggende concrete handelingen en uitingen op de in haar beschikking aangegeven gronden aan de vereniging dienen te worden toegerekend.
- 8.48 Met betrekking tot de op het weblog van de vereniging aangetroffen bijdragen heeft de rechtbank kennelijk geoordeeld dat deze niet aan de vereniging kunnen worden toegerekend omdat deze door derden op het weblog van de vereniging zijn geplaatst en de vereniging daarop geen overwegende invloed had.
- 8.49 Deze overweging had wat het openbaar ministerie betreft anders moeten uitvallen, aangezien het de vereniging is die het weblog beheert en die door derden geplaatste bijdragen kan verwijderen of aanpassen. Dat de bedoelde overwegingen inconsistent zouden zijn ziet het openbaar ministerie echter niet in, nog afgezien van de vraag welk belang de vereniging bij deze stelling heeft.
- 8.50 Voor de stelling dat de werkzaamheid van een vereniging moet worden bepaald naar bijzondere strafrechtelijke maatstaven is geen steun te vinden in de wetsgeschiedenis of in de jurisprudentie. Deze stelling dient reeds daarom te worden afgewezen.
- 8.51 Ten overvloede herhaalt het openbaar ministerie in dit verband dat met het zo stelselmatig afschilderen van het kind als seks-/lustobject, het zo stelselmatig goedpraten van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, het zo verheerlijken van seksueel contact en seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen en het zo (proberen te) normaliseren van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, als de vereniging deed, sprake is van een daadwerkelijke en ernstige aantasting van de seksuele integriteit van kinderen en dat gezien die stelselmatigheid zonder meer kan worden gesproken van een werkzaamheid die is geworden “tot een schakel in de werkwijze” van de rechtspersoon.
- 8.52 De rechtbank heeft terecht en op goede gronden geoordeeld dat er sprake is van een werkzaamheid die aan de vereniging kan worden toegerekend.
- 8.53 In **grief 9** betoogt de vereniging nog dat haar niet kan worden toegerekend dat zij geen of onvoldoende afstand heeft genomen van strafrechtelijke veroordelingen op het terrein van seksueel misbruik van kinderen.
- 8.54 Het niet of onvoldoende afstand nemen van de strafrechtelijke veroordelingen vormt als zodanig geen onderdeel van de werkzaamheid van de vereniging. De toerekenbaarheid van

deze omstandigheid kan dan ook, zoals in de beschikking van de rechtbank, buiten beschouwing blijven.

8.55 Zoals hiervóór onder 4.8 opgemerkt, vormt de genoemde omstandigheid wel een deel van de context waarbinnen het streven van de vereniging moet worden geplaatst. In die zin is deze omstandigheid wel degelijk relevant en dient deze ook door uw hof te worden meegewogen bij de beoordeling van het appel.

8.56 De grieven 15 en 9 falen

9 Conclusie

Het openbaar ministerie verzoekt uw hof primair appellanten niet-ontvankelijk te verklaren in het door hen ingestelde hoger beroep. Subsidiair verzoekt het openbaar ministerie uw hof de grieven van appellanten af te wijzen, en de beschikking van de rechtbank Assen van 27 juni 2012 – eventueel met verbetering van gronden – te bekrachtigen.

Den Haag, 14 december 2012

XXX
advocaat-generaal